

SLABŠA KAKOVOST ISTIH BLAGOVNIH ZNAMK ZA SLOVENIJO

Ime _____ Priimek _____

1. naloga: Oglejte si film na povezavi: (<https://4d.rtv slo.si/arhiv/prispevki-in-izjave-dnevnik/174459138>)

2. naloga: S pomočjo gledanja, poslušanja zgornjega filma vstavite v tekst pravilne odgovore. Zapišite jih na črte, pri čemer morate izbrati med dvema možnostima na desni strani

Vse resnejše razprave o tem, ali so izdelki v vzhodno in zahodno evropskih državah kljub enakemu _____ (**videzu/potencialu**) in _____ (**profilu/oznakam**) tudi enako kakovostni.

Naša ekipa se je odpravila v _____ (**gostilno/trgovino**) v Sloveniji in Avstriji (**Nemčiji/Avstriji**). Zanimalo nas je, ali naključno mimoidoči prepoznajo _____ (**razliko/avtonomnost**) med enakimi izdelki kupljenimi v avstrijskih in slovenskih trgovinah.

So slovenski in avstrijski izdelki res _____ (**enake/različne**) kakovosti? Odgovor je ne, če vprašate _____ (**mimoidoče/Avstrijce**), ki smo jih prosili, da prepoznajo razliko med 8 različnimi izdelki _____ (**različnih/enakih**) znamk in z enakimi _____ (**vinjetami/etiketami**), ki smo jih kupili v Avstriji in Sloveniji. Vprašali smo mimoidoče: Je kakšna razlika? Razlika je _____ (**očitna/neočitna**). Ta je veliko bolj _____ (**nenavadnega/polnega**) okusa. Še v _____ (**vodi/barvi**) se vidi. Ne vem kateri izdelek je kateri. Se »ful« opazi razlika že po barvi. Poskusite! Zdi se mi bolj _____ (**lep/okusen**). Kateri je _____ (**originalni/slovenski**)? Mislim, da tale. Pravilno.

Slovenske in avstrijske izdelke smo dali poskusiti _____ (**100/10**) osebam. Vsi so opazili _____ (**razliko/ceno**). Pri jogurtu se vidi, da je večji delež _____ (**sadja/zelenjave**), bolj _____ (zdrav/nezdrav), tam večji delež _____ (**kakava/sadja**) medtem, ko je pri nas še več _____ (**sladkorja/kakava**).

Slovinci že _____ (**desetletja/stoletja**) polnijo avstrijske trgovine z živili, ker so prepričani, da kupujejo _____ (**slabše/boljše**) izdelke. Nas je zanimalo, ali to izhaja iz časov, ko je bila Avstrija glede _____ (**glasbe/ponudbe**) v trgovinah za nekdanje Jugoslovane obljubljena dežela. Kot je pokazal naš _____ (**izlet/poizkus**), ne gre za stare vzorce razmišljanja. Saj je razlika v _____ (**dizajnu/okusu**) in _____ (**inovaciji/barvi**) več kot očitna.

O domnevnih razlikah v _____ (**tehničnih/prehranskih**) izdelkih v državah zahodne in vzhodne Evrope so ta teden razpravljali tudi evropski kmetijski ministri in sicer na pobudo Slovaške in Madžarske. Evropska komisija naj bi očitke skupaj s potrošniškimi organizacijami preverila s _____ (**testiranjem/tožbo**) na evropski ravni.

Kmetijski minister Dejan Židan je povedal: Če velike mednarodne _____ (**korporacije/nevladne organizacije**) za različna _____ (**tržišča/okolja**) delajo pod _____ (**istim/različnim**) izdelkom različne _____ (**funkcije/recepture**), da si prilagodijo _____ (**okusu/vonju**) ali vplivajo na svoje _____ (**stroške/davke**), bi morali to imeti zelo transparentno _____ (**pobarvano/označeno**), da ima kupec _____ (**obveznost/pravico**) izbire. Takrat ne bi šlo za _____ (**zavajanje/nagrajevanje**). V kolikor nima _____ (**aktivist/potrošnik**) informacije in v kolikor nima možnosti izbire pa gre po našem mnenju, da gre za sum _____ (**odkritosti/zavajanja**).

Trditve, da se izdelki na različnih trgih res _____ (razlikujejo/ne razlikujejo), na Upravi za varno hrano ne morejo _____ (**potrditi/ugotoviti**).

Ali v Sloveniji kupujemo _____ (**manj/bolj**) kakovostne izdelke? Potrošniki imajo možnost izbire med izdelki različne (**jakosti/kakovosti**). Drugače je, ko gre za _____ (**enake/različne**) izdelke, _____ (**različnih/enakih**) blagovnih znamk.

Dr. Elizabeta Mičović, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pravi: Potrošnik pričakuje _____ (**različno/enako**) kakovost v celi Evropski skupnosti. V takih primerih tudi mi označujemo, da gre za _____ (**nezavajanje/zavajanje**) potrošnikov.

Dokazov, da pri nas kupujemo _____ (**manj/bolj**) kakovostne izdelke za zdaj še ni pravijo pri Zvezi potrošnikov Slovenije.

_____ (**Merjenje/Zavijanje**) izdelkov iste blagovne oziroma trgovske _____ (**znamke/skupine**), ki se prodajajo v tujini in pri nas je vsekakor zanimivo, smo tudi pripravljene izvesti tak _____ (**izbor/test**) v kolikor bi bila zagotovljena _____ (**javna/lastna**) sredstva.

Podjetja iščejo _____ (**dobiček/izgubo**) tako, da na trge z _____ (**večjo/manjšo**) kupno močjo pošiljajo izdelke proizvedene na _____ (**cenejši/dražji**) način, pravi agrarni ekonomist Aleš Kuhar. Običajno so ti izdelki na policah trgovin tudi _____ (**dražji/cenejši**). A ne v (**Moldaviji/Sloveniji**). Mi dobimo izdelke iz cenениh oskrbnih delov (verig). Maloprodajna cena pa ni občutno nižja, pogosto _____ (**enaka/napačna**). V nekaterih primerih pa je lahko tudi cenena različica globalno popularnega izdelka celo _____ (**cenejša/dražja**). Oskrba posameznih trgov je tudi posledica obnašanja in _____ (**zdravja/pričakovanj**) potrošnikov. Če trgovinski in oskrbni sistemi zaznavajo, da kupci _____ (kritično/nekritično) izbirajo iz polic in jemljejo tudi _____ (**bolj/manj**) kakovostnejše izdelke, je v njihovi _____ (**taktiki/naravi**), da bodo to postavljali na _____ (**polic/vrata**). Živila, ki so na naših policah so _____ (**varna/slaba**) še pravi Kuhar. Glede _____ (**prestiža/kakovosti**) pa uradnega, systemskega nadzora ni.

3. naloga: Za katero državo gre glede na opis, pri čemer gre samo za sum? Izberite pravilne kombinacije opisov, da pred številko države vstavite ustrezno črko opisa.

VSTAVITE ČRKO	ŠTEVILKA	DRŽAVA	ČRKA	OPIS
	1	Slovenija	A	Kakav je temnejše barve
	2	Avstrija	B	Čokolada ima več kakava in manj sladkorja
	3	Avstrija	C	Čokolada ima manj kakava in več sladkorja
	4	Slovenija	D	Jogurt vsebuje manj sadja
	5	Avstrija	E	Kakav je svetlejšje barve
		Slovenija	F	Jogurt vsebuje več sadja
		Slovenija	G	Piškoti Leibnitz imajo manj prehranskih vlaknin
		Avstrija	H	Piškoti Leibnitz imajo manj prehranskih vlaknin
		Slovenija	I	Krekerji Tuc Tuc imajo manj soli
		Avstrija	J	Hoferjev sadni jogurt z okusom jagode proizvajajo Pomurske mlekarne

		Slovenija	K	Krekerji Tuc Tuc imajo manj soli
--	--	-----------	---	----------------------------------

4. naloga: Oglejte si film na povezavi: (<https://4d.rtv slo.si/arhiv/dnevnikov-izbor/174592966>)

5. naloga: S pomočjo gledanja, poslušanja zgornjega filma vstavite v tekst pravilne odgovore. Zapišite jih na črte, pri čemer morate izbrati med dvema možnostima na desni strani.

Smo Slovenci nori na nakupovalna središča

Smo Slovenci nori na nakupovalna _____ (**mesta/središča**), medtem ko majhne trgovine ugašajo in mestna jedra marsikje samevajo, se po državi bohotijo trgovska središča. Trgovine zajemajo kar _____ (**50 milijonov m²/5,6 milijonov m²**) površin. Za primerjavo: šole, vrtci, fakultete in zdravstveni zavodi skupaj, jih v državi zasedajo manj 5,5 milijonov kvadratnih metrov. Komu nakupovalna središča koristijo? Kaj bo z njimi, ko bo nakupe v trgovinah zamenjalo vse bolj razširjeno _____ (**spletno/kavčarsko**) kupovanje? Zakaj lahko nakupovalna središča primerjamo s cerkvami? Zakaj v njih tudi z užitkom trpimo? Je prodajnih površin v Sloveniji preveč, premalo ali ravno prav?

Odgovori intervjuvancev: Skoraj preveč. Mogoče bi bila izbira malo boljša, več dražjih trgovin. Je čas materializma, pa nakupovanj, vsega tega. Izgleda, da jih ni preveč.

Dobrih 5,6 kvadratnih metrov prodajnih površin bi pokrilo kar 7/10 ozemlja občine Ankaran. Ali drugače, to bi pomeni _____ (**10 m²/2,74 m²**) prodajnih površin na vsakega Slovenca. S čimer se po nekaterih izračunih uvrščamo v sam evropskih vrh. Hkrati pa ta podatek prebivalcem Radelj ob Dravi bolj malo pomaga. Župan občine Radlje ob Dravi Alan Bukovnik pravi: Naši občani morajo kupovati nekatere stvari v oddaljenem Slovenj Gradcu, Deutschland bergu v Avstriji ali v Mariboru. Vsakič, ko se pojaviš pri kakšni _____ (**proizvodni/trgovski**) verigi s prošnjo, da bi naredili trgovine v kraju, kjer živiš, ti odvrnejo, da je _____ (**prevelik/premajhen**), premalo število ljudi, premalo kupne moči in premalo dobička. Nove prodajne površine nastajajo tam, kjer se to predvsem _____ (**ne spleča/spleča**). Kljub lanskoletnemu zmanjšanju, pa je z njimi najbolj nasičen _____ (**Celje/Maribor**). V Trgovinski zbornici pravijo, da po njihovih podatkih Slovenija po površinah ne izstopa. S _____ (**10.000 €/3.500 €**) prihodka na kvadratni meter ne dosegamo za trgovce zadovoljive produktivnosti. Smo pa tudi po statistiki Trgovinske zbornice vodilni v regiji. Mariča Lah, Predsednica trgovinske zbornice Slovenije pravi: Manj od nas ima Hrvaška in vse vzhodno evropske države (Bolgarija, Romunija, Baltske države, Grčija) in z izjemo na zahodu je pa taka, ki ima manj od Slovenije tudi _____ (Španija/Portugalska). Kdaj je trgovin dovolj? Kdaj je teh površin dovolj? Iz ekonomskega vidika je tako, da take odločitve preprosto prepuščamo _____ (**trgu/državi**). Ko ne bo več gradnje dodatnih površin. Ko ne bo več zanimanja za vstop novih investorjev, bomo rekli trg Slovenije je zrel. O zrelosti trga smo želeli govoriti tudi s sogovorniki iz pristojnih ministrstev. Na Gospodarskem so nam svetovali naj se obrnemo na Trgovinsko zbornico Slovenije, kar smo storili. Na Ministrstvu za lokalno samoupravo so nas usmerili na Ministrstvo za okolje in prostor. Tam so nam pisno obrazložili, da občine v skladu z Zakonom o urejanju prostora same določajo cilje _____ (**osebnega/prostorskega**) razvoja. Nove prodajne površine prinesejo večjo izbiro za prebivalstvo in dodatne _____ (**zaposlitve/bonbončke**). Dr. Miro Haček, Fakulteta za družbene vede pravi glede izgradnje novih nakupovalnih središč: Nekaj dohodka tudi občinam ostane za razne prispevke iz zemljišč, _____ (**komunalne/lepotne**) opremljenosti ipd. Odvisno od dogovora s trgovskim središčem. Nekateri župani znajo to boljše izkoristiti, morda obnovijo še kakšen kos ceste. Drugi so manj večji tega pogajanja. Tukaj se koristi za občino že nehajo. Trgovska dejavnost ni prioriteta razvoja občin, ker na tem področju imajo občine relativno _____ (**malo/veliko**) pristojnosti.

Sprehod skozi marsikatero mestno jedro zadošča za ugotovitev, da so pri načrtovanju smernice ministrstva o uravnoteženem razvoju obrobij in mestnih središč v praksi največkrat spregledane. V predvolilni programih ob lanskih volitvah prvič pojavile obljube o _____ (**oživitvi/neoživitvi**) mest. Zlasti v tistih občinah, kjer so središča mrtva ali vsaj močno umrtvičena. Oblike oživljanja umirajočih mestnih središč so različne. Nakupovalna središča pa so si urbanistično in arhitekturno na las podobna. _____ (**Škatlaste/Okrogle**) oblike, obdane z velikimi _____ (**parkirnimi/zelenimi**) površinami so vse bolj umeščene ob obvoznice in mestne _____ (**vpadnice/znamenitosti**). Navznoter pa želijo nakupovalna središča spominjati na _____ (**glasbeni/javni**) prostor s trgi in ulicami. Miloš Kosec, arhitekt. revija Outsider pravi: Pogledi nam uhajajo v daljavo, nikoli pa ne moremo videti _____ (**ven/nevidno**). Oblikovalci nakupovalni središč uporabljajo že dolgo znane postopke, ki so sorodni tistim, ki jih uporabljajo oblikovalci _____ (hazarderskih, mestnih) središč, igralnic. Kako človeka obdržati čim dalj v zasebnem prostoru, ki se samo pretvarja, da je javen in katerega edini name je, da bodo njegovi uporabniki v njem pustili čim več svojih _____ (**finančnih/opredmetih**) sredstev in svojega časa. Dr. Dan Podjed, antropolog, ZRC SAZU pravi: Vsakokrat, ko gremo v nakupovalno središče tam z užitkom trpimo in potrpiamo kot na nekem romanju. Mogoče je v nas nekaj v smislu potrošništva kot lovsko-nabiralniškega. Radi gremo nekam in radi izbiramo stvari, ki jih nabiramo in potem jih prinesemo domov.

Intervju med mimoidočimi glede obiska nakupovalnih središč: Zabavno je. Malo gledam izložbe. Kurijo tu, v mestu je mrzlo. Zgrešeno je, da je Europark v bližini mesta, v drugih evropskih mestih so vsi oddaljeni iz mesta.

Maja Ostanek, novinarka, KF Finance pravi: Na področju Slovenije lahko govorimo na eni strani o _____ (zasičenosti/nezasičenosti) trga, na drugi strani, da nimamo ravno raznolike _____ (**pokrajine/ponudbe**). Če pogledamo nakupovalne destinacije po celi Sloveniji nam ponujajo ene in iste _____ (**trgovce/znamenitosti**). Ponudniki kot so [Starbucks](#) ... gledajo na _____ (**pretočnost/nepretočnost**) neke lokacije. Številka, ki ogromno pove takim blagovnim znamkam, ali se jim sploh splača vstopiti na trg. Slovenija je iz tega vidika _____ (**premajhna/prevelika**). Niti v Ljubljani ne dosegamo takih števil kot bi jih oni zahtevali. Vsaj obstoječe ponudnike bodo kljub slabši pretočnosti in produktivnosti dobili v Radljah ob Dravi. Župan občine Radelj pravi: Na srečo je v preteklosti podjetje Hofer kupovalo več zemljišč kot je bilo potem zazidanih z njihovimi trgovinami in so ustanovili hčerinsko podjetje, ki se ukvarja z investicijami in so podpisali s 3 trgovinami najemno pogodbo ... Ne gre samo za trgovine, ampak tudi za nepremičnine.

Potrošniški lobi proizvaja tudi koleteralno škodo v obliki izpušnih plinov in _____ (**odpadkov/izdelkov**). Samo presežkov _____ (**nafte/hrane**) smo predlani odvrgli za več kot 131.000 ton. Ta ugotovitev zahteva premislek vsakega izmed nas. Nosilec raziskovalnega projekta Nevidno življenje odpadkov. Dr. Dan Podjed, antropolog, ZRC SAZU pravi: Zmanjševanje količine odpadkov ne gre skupaj s povečevanjem _____ (**uporabnih/nakupovalnih**) površin. To dvoje se izključuje. Če želimo preiti v bolj trajnostno skupnost tako na lokalni kot globalni ravni, se bomo morali odpovedati nekaterim stvarem, ki jih sedaj kupujemo _____ (premalo/preveč). Ker toliko kupujemo, se tudi naši domovi, spreminjajo v smetišča.

Kaj pa bojazen, da bi se v _____ (**upadanju/porastu**) spletnega nakupovanja v smetišča začela spreminjati tudi ogromna nakupovalne površine. Če gledamo te večje trgovce sploh na področju tekstila težijo k temu, da imajo svoje poslovalnice prisotne samo še v središčih glavnih mest. Medtem, ko vso svojo dejavnost selijo na _____ (**splet/televizijo**). Trgovine spreminjajo v logistične _____ (**centre/rešitve**). V distribucijo svojih dobrin. Če bi morali arhitekturno povzeti čas zadnjih 30 let glede gradnje značilnih objektov, to je slovenski tranziciji, bi jaz za tak objekt izbral ravno _____ (**nakupovalni/proizvajalni**) center. V tem se lahko historično primerjajo samo s _____ (**spomeniki/cerkvami**).